

Helsingin kaupunki

Työmarkkinat, maahanmuuttajuus ja sukupuoli

VTT Annika Forsander

Eurooppalaisen maahanmuuton II maailmansodan jälkeiset vaiheet ...

- **Toisen maailmansodan jälkeen alkoi eurooppalaisen muuttoliikkeen *ensimmäinen aalto*, jolloin Eurooppaa jälleenrakennettiin ja teollistettiin ulkomaisen työvoiman turvin.**
- **Suomi osallistui tähän muuttoliikkeeseen työvoimaa luovuttavana maana, koska tarvetta työvoiman rekrytointiin ei tuolloin ollut.**
- **Keski- ja Pohjois-Euroopan työvoimavarantoina olivat Suomen lisäksi Portugali, Espanja, Italia, Jugoslavia ja Kreikka,**
- **Miesvaltainen siirtotyövoima vakiintui aikaa myöten pysyviksi vähemmistöiksi**

...eurooppalaisen II maailmansodan jälkeiset vaiheet ...

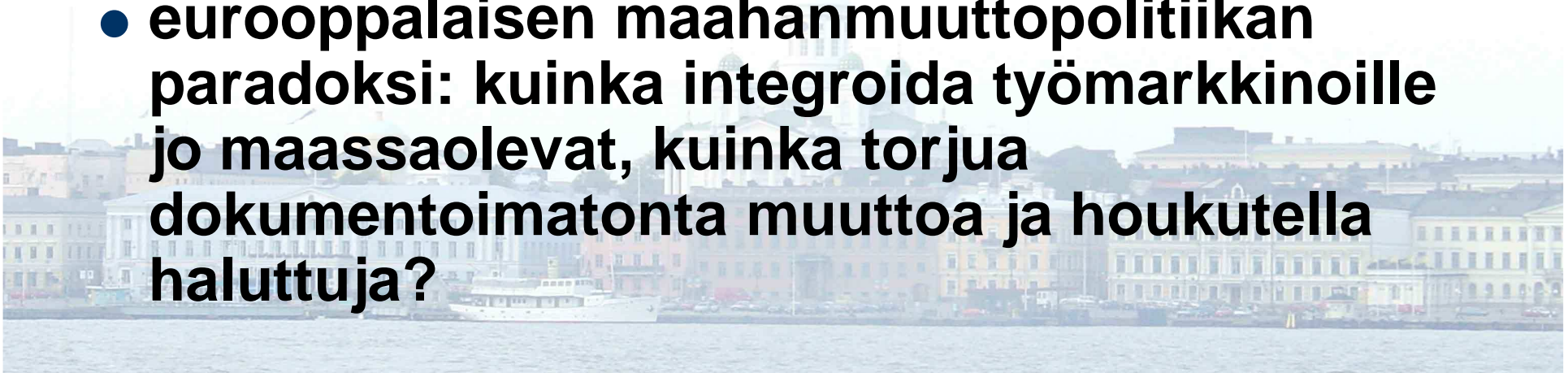
- **Suomi liittyi maahanmuuttajia vastaanottavien maiden joukkoon toisen maailmansodan jälkeisten muuttoliikkeiden *toisessa aallossa* 1980-luvun loppupuolelta alkaen.**
- **1970-luvun alussa ympäri Eurooppaa ovet sulkeutuivat työvoiman maahanmuutolle ja ns. nollamaahanmuuton kausi alkoi.**
- **Maahanmuuttopolitiikka painottui perheenjäsenten ja *turvapaikanhakijoiden* vastaanottoon.**
- **Maahanmuuttajien määrä nousi edelleen voimakkaasti useimmissa Länsi-Euroopan maissa.**

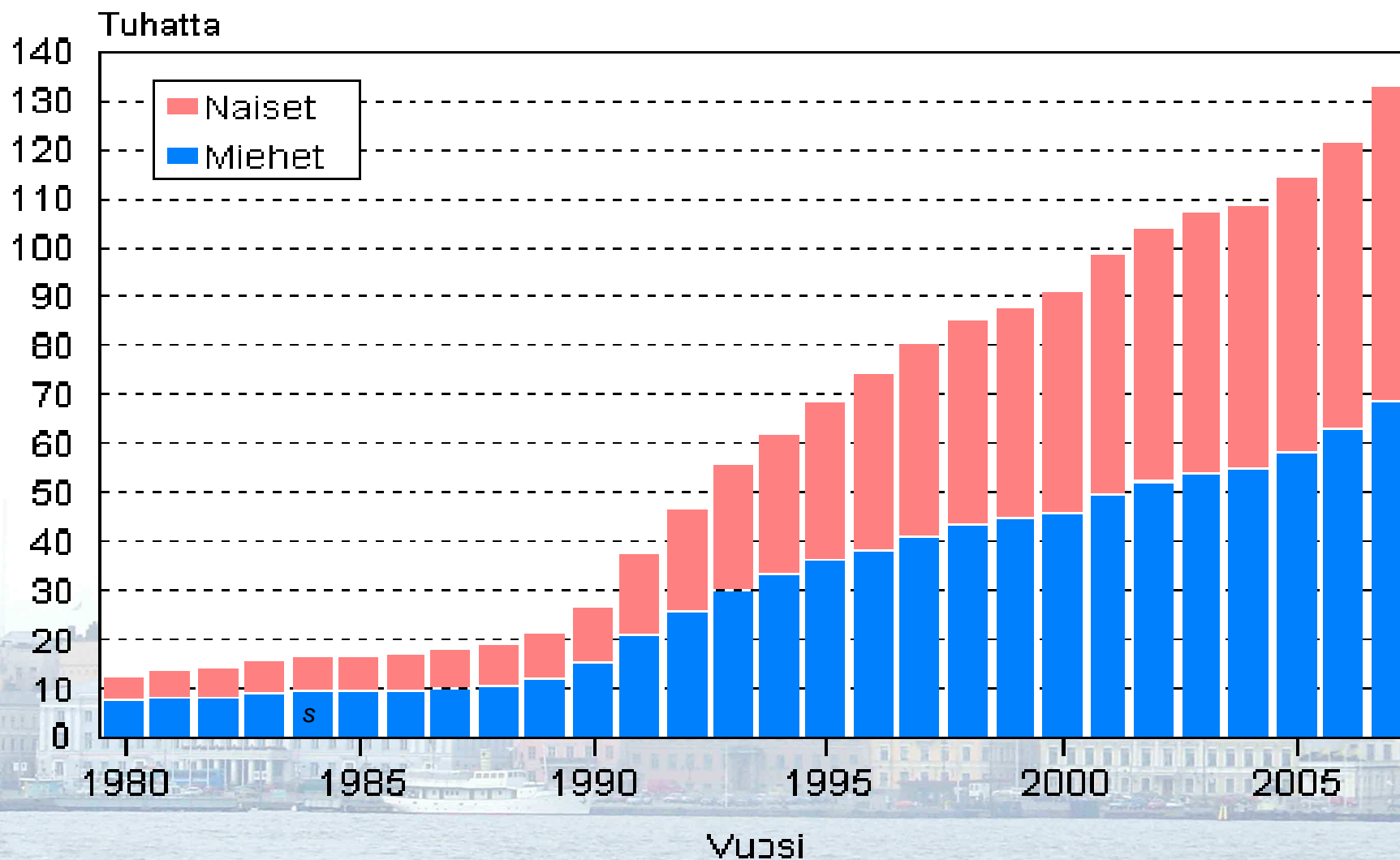
...eurooppalaisen II maailmansodan jälkeiset vaiheet

- ns. etninen paluumuutto
- Euroopan unionin alueella on alkanut *maahanmuuton kolmas aalto*, työvoiman aktiivinen rekrytointi kolmansista maista
- uudet EU-maat vastaanottavaksi maiksi
- eurooppalaisen maahanmuuttopolitiikan paradoksi: kuinka integroida työmarkkinoille jo maassaolevat, kuinka torjua dokumentoimatonta muuttoa ja houkutella haluttuja?

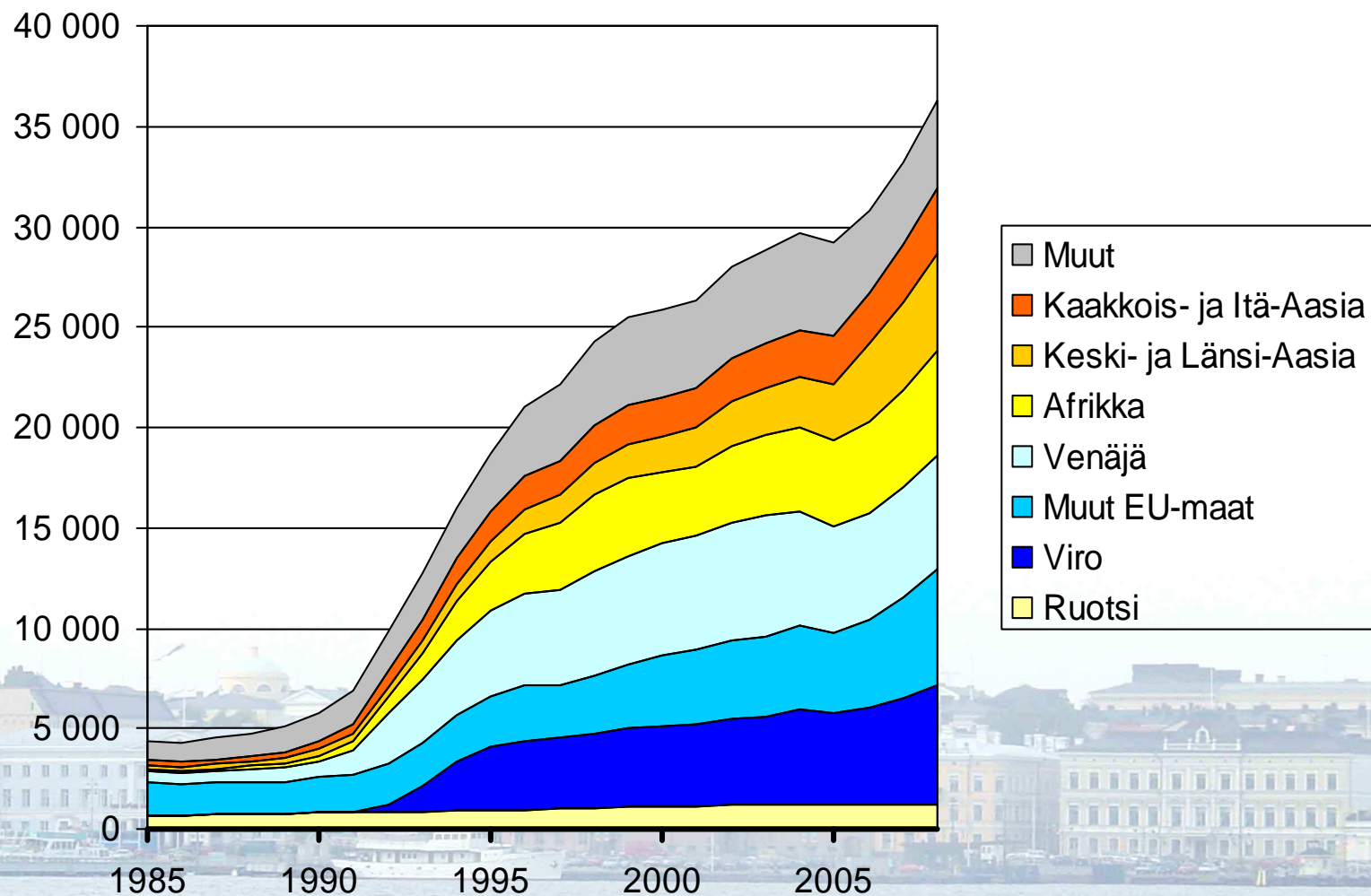

Ulkomaalaiset sukupuolen mukaan Suomessa 1980–2007

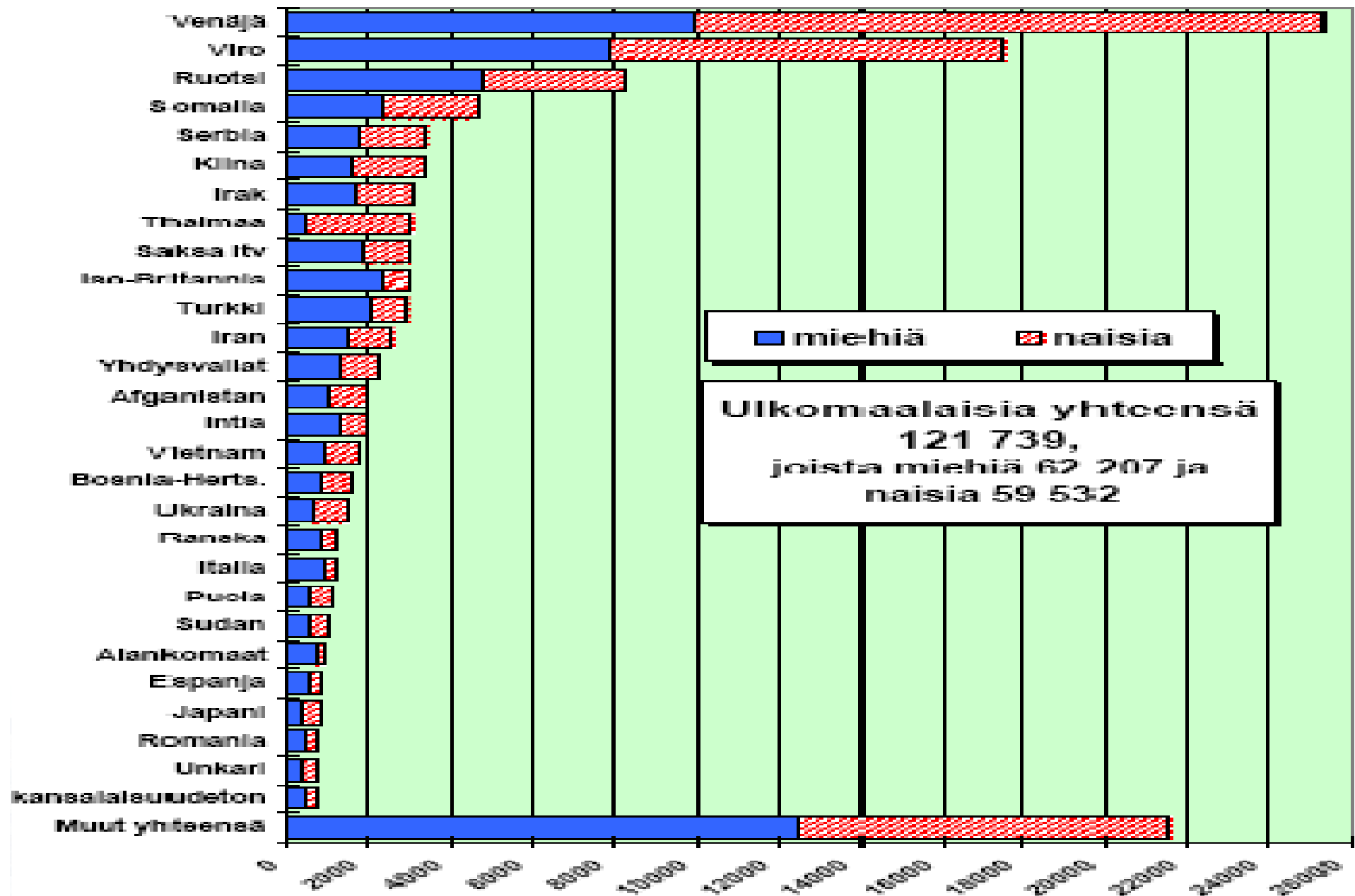

Ulkomaalaiset Helsingissä kansalaisuuden mukaan 1985-2008

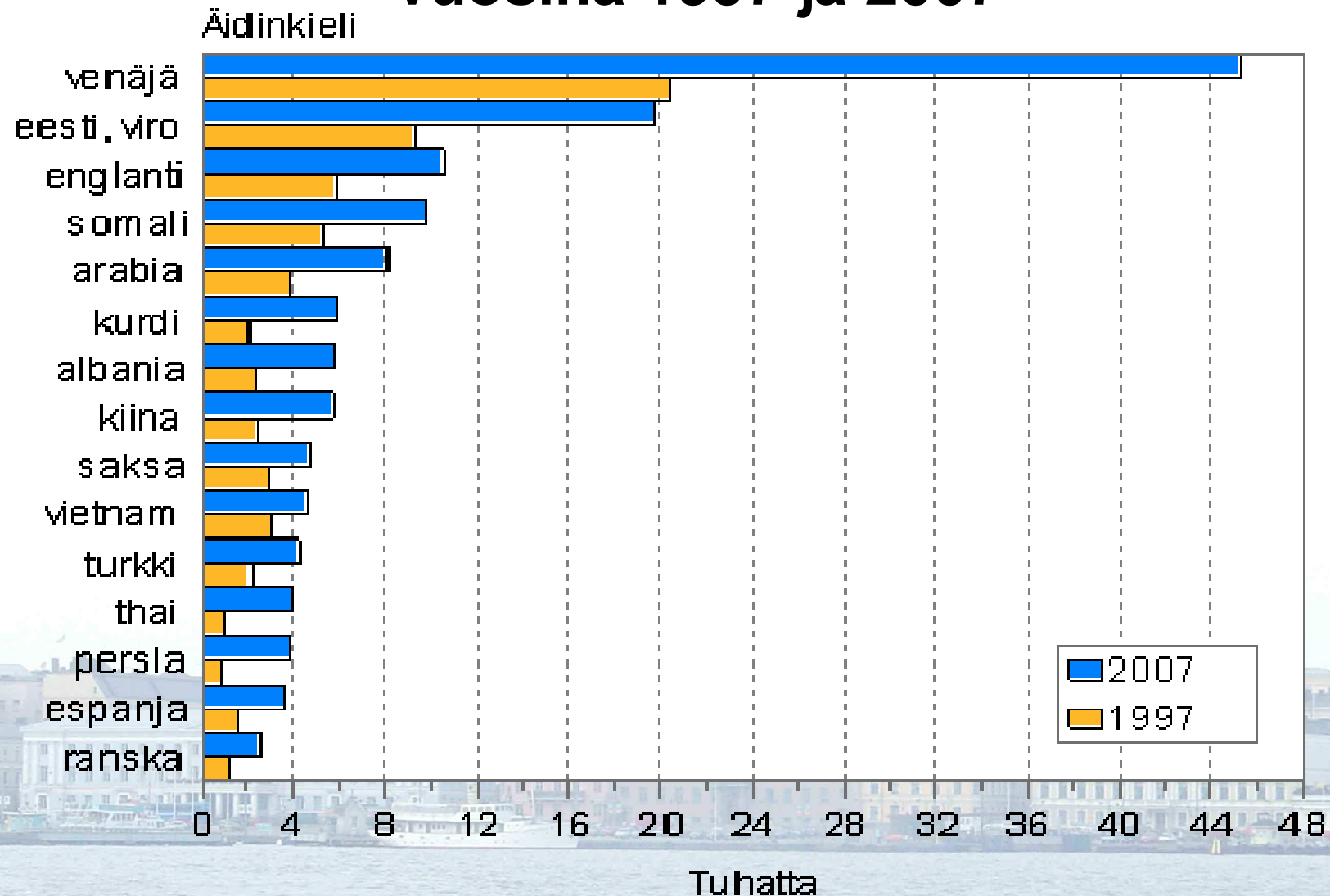

SUOMESSA VAKINAISESTI ASUVAT ULKOMAALAISET, 31.12.2006

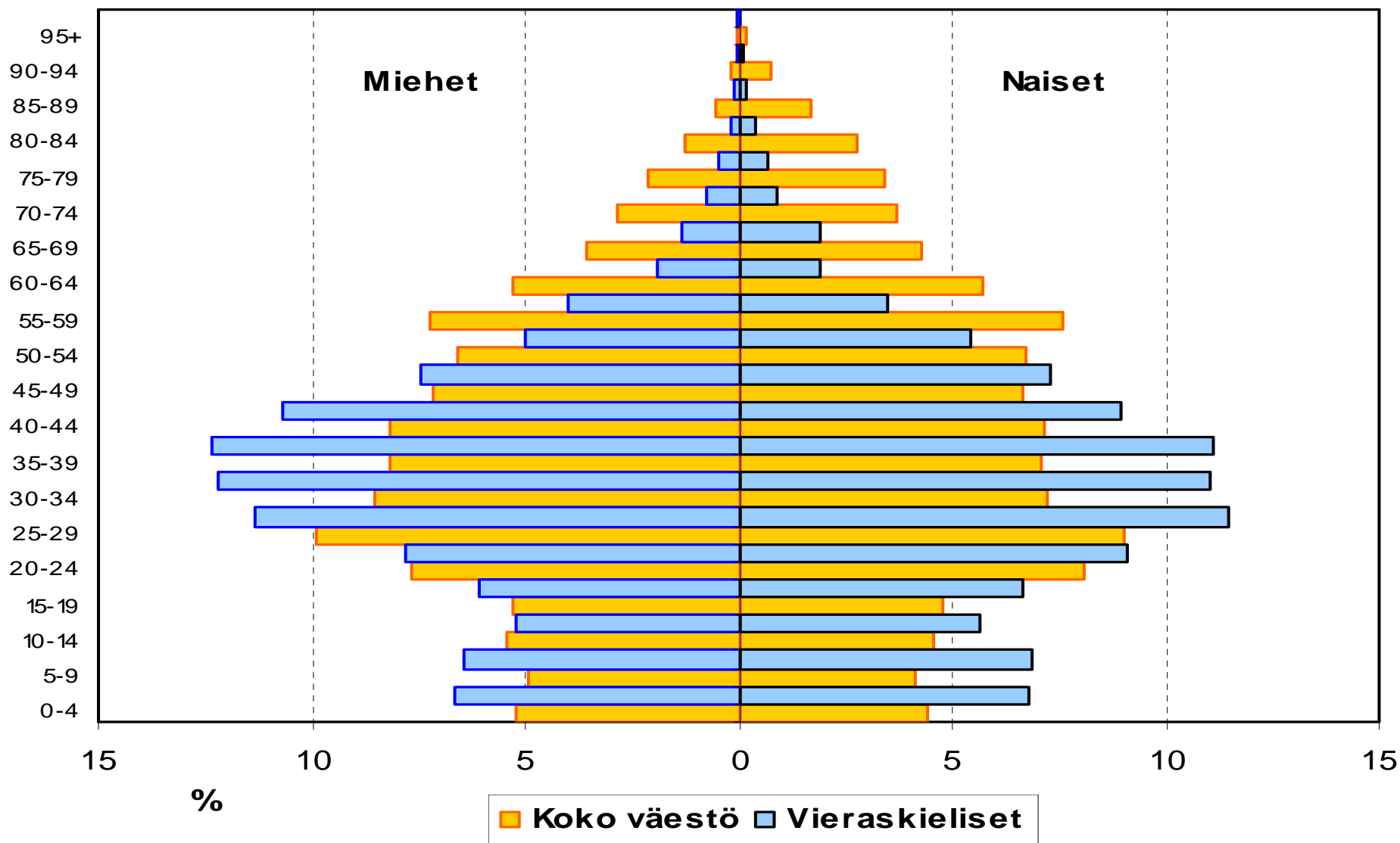
Suurimmat muunkieliset ryhmät Suomessa vuosina 1997 ja 2007

Helsingin kaupunki

Muunkielisen ja koko väestön ikärakenne Helsingissä 2007

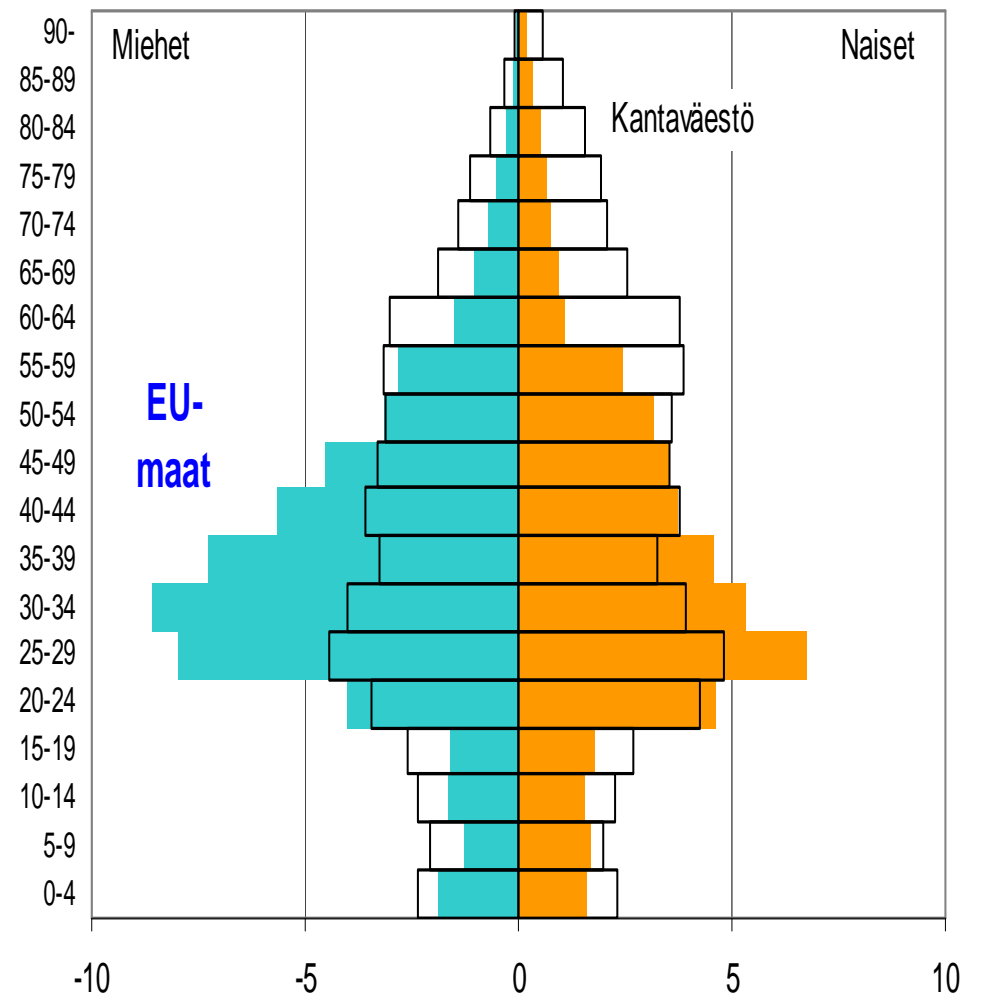
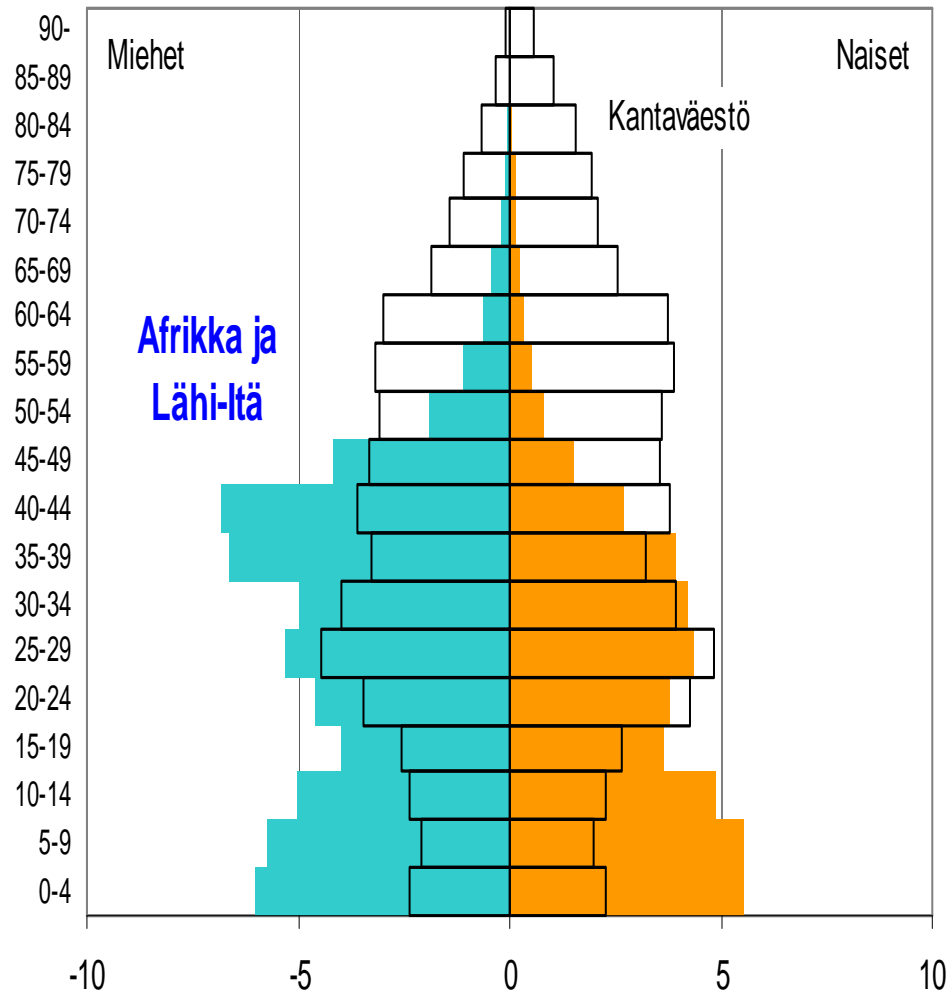

Helsingin kaupunki

Muunkielisen väestön ikärakenne Helsingissä kieliryhmittäin 2008

Afrikan ja Lähi-idän kielet

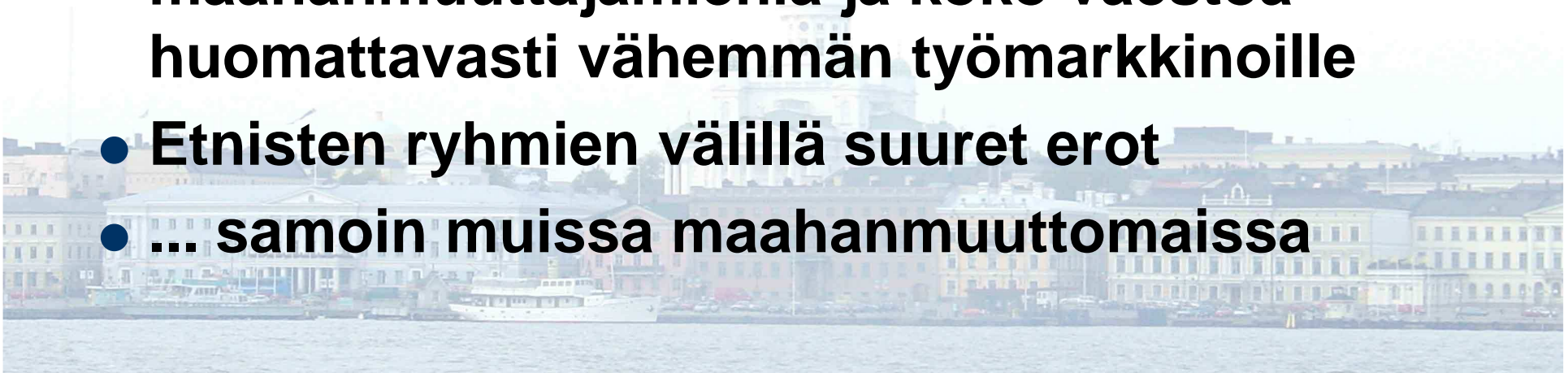
EU-maiden kielet

Maahanmuuttajat - työmarkkinaosallisuus

- **Maahanmuuttajien työllisyysaste heikompi kuin koko väestön**
- **Maahanmuuttajat jakaantuneet sukupuolisesti työmarkkinaosallisuudessaan**
- **Maahanmuuttajanaiset osallistuvat maahanmuuttajamiehiä ja koko väestöä huomattavasti vähemmän työmarkkinoille**
- **Etnisten ryhmien välillä suuret erot**
- **... samoin muissa maahanmuuttomaissa**

Helsingin kaupunki

Työllisyys- ja työttömyysasteet syntymävaltion mukaan Helsingissä 2006

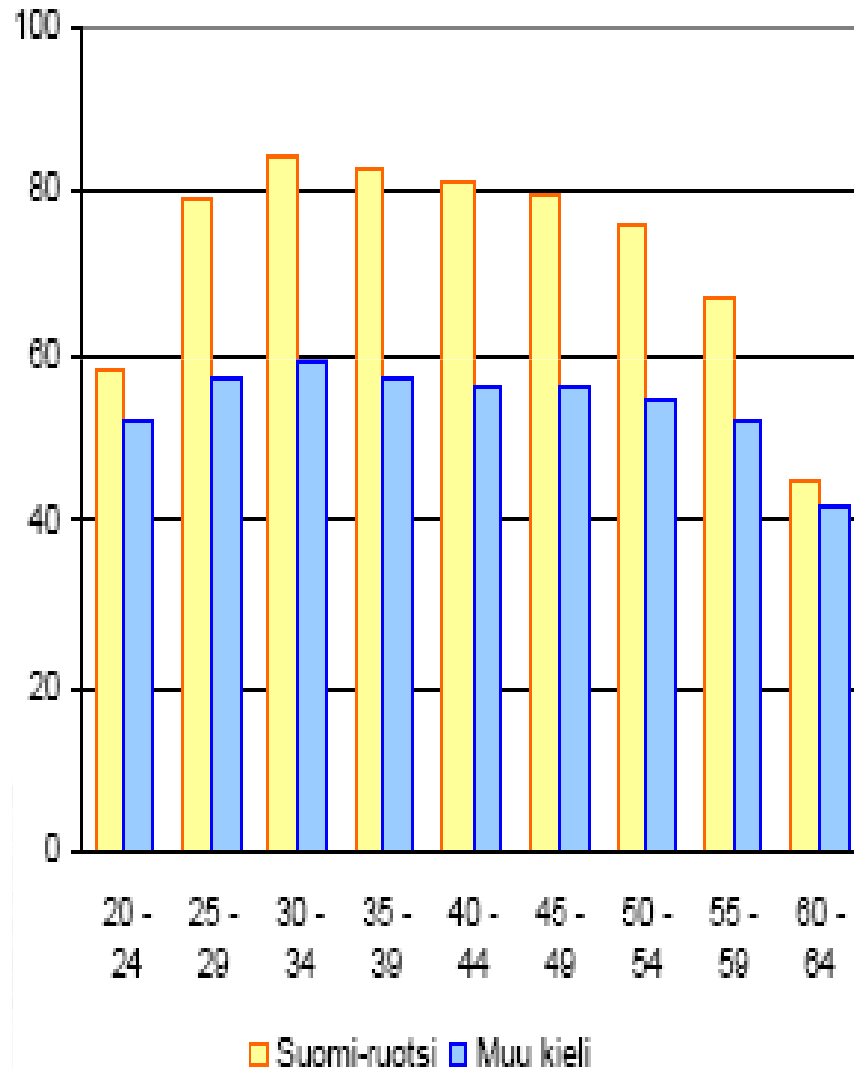
	Työllisyysaste* (15-64 v.) %	Työttömyysaste**
Kaikki helsinkiläiset	67,8	9,1
Ulkomaalaistaustaiset helsinkiläiset yht.	48,5	21,9
<i>Syntymävaltion mukaan</i>		
Suomi	63,0	14,1
Ruotsi	66,1	9,4
Muu Pohjoismaa	56,3	6,2
Muu Länsi-Eurooppa	57,3	9,7
Baltian maat	57,0	15,6
Venäjä ja ent. Neuvostoliitto	48,4	26,2
Muu Eurooppa	49,7	21,8
Pohjois-Afrikka	35,7	41,8
Muu Afrikka	32,3	38,4
Pohjois-Amerikka	46,2	8,2
Latinalainen Amerikka	46,1	19,5
Lähi-itä	36,5	36,9
Kaukoitä ja muu Aasia	43,5	22,9

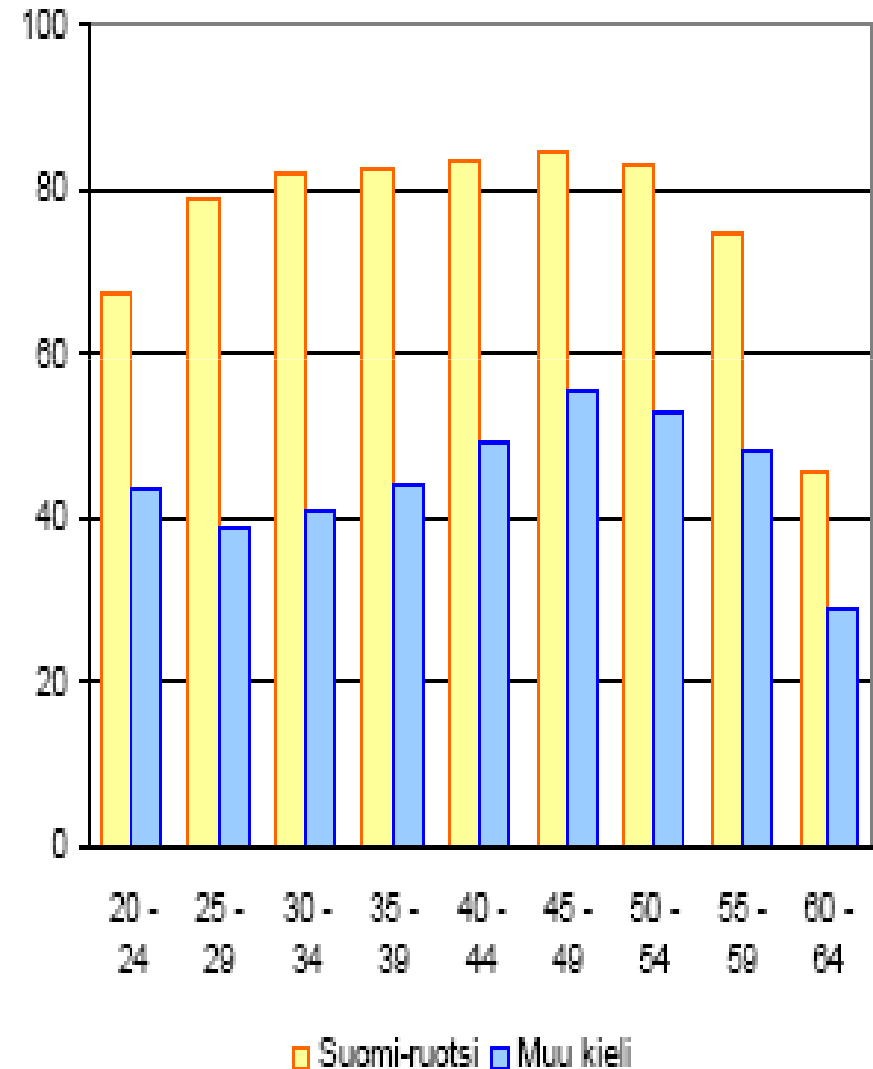
Helsingin kaupunki

Miesten ja naisten työllisyys äidinkielen mukaan Helsingissä 2007

Miehet: työllisten osuus ikäryhmästä %

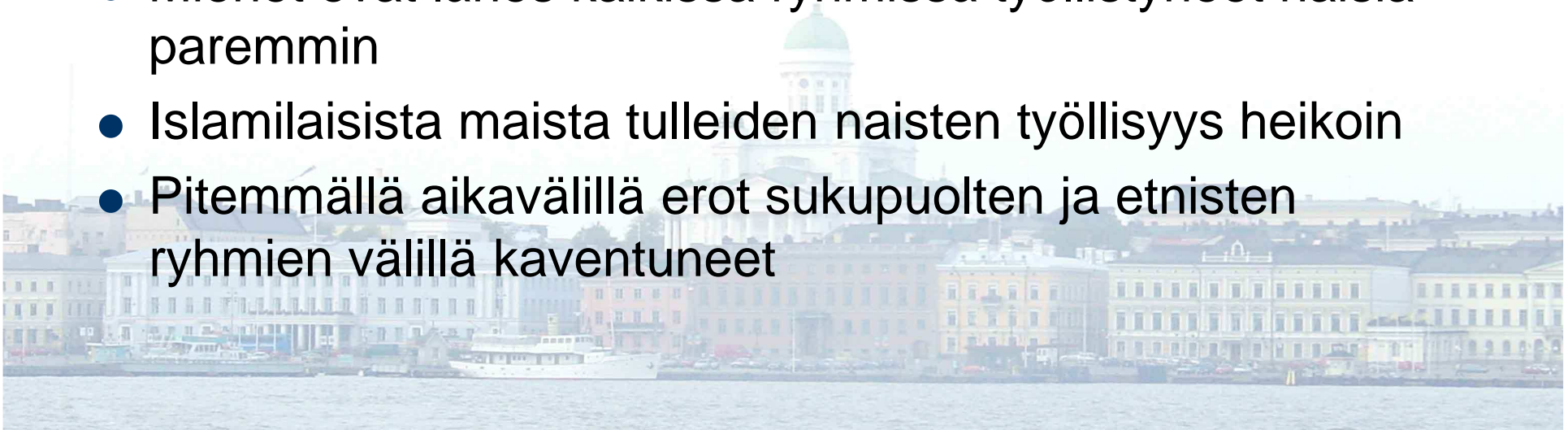
Naiset: työllisten osuus ikäryhmästä %

Työmarkkina-asema vaihtelee alkuperän mukaan

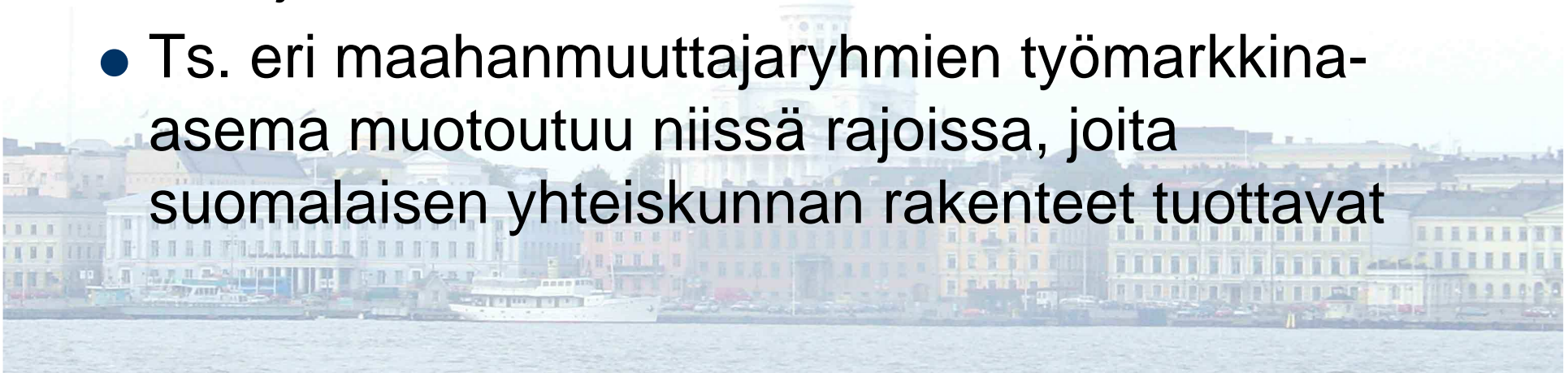
- Työmarkkina-asema heijastaa globaalia etnistä hierarkiaa
- Korkein työmarkkinaosuus länsi-eurooppalaisilla ja pohjoisamerikkalaisilla miehillä
- Heikoin afrikkalaisilla
- Miehet ovat lähes kaikissa ryhmissä työllistyneet naisia paremmin
- Islamilaisista maista tulleiden naisten työllisyys heikoin
- Pitemmällä aikavälillä erot sukupuolten ja etnisten ryhmien välillä kaventuneet

Maahanmuuttajien työmarkkina- asema - lähtökohtia

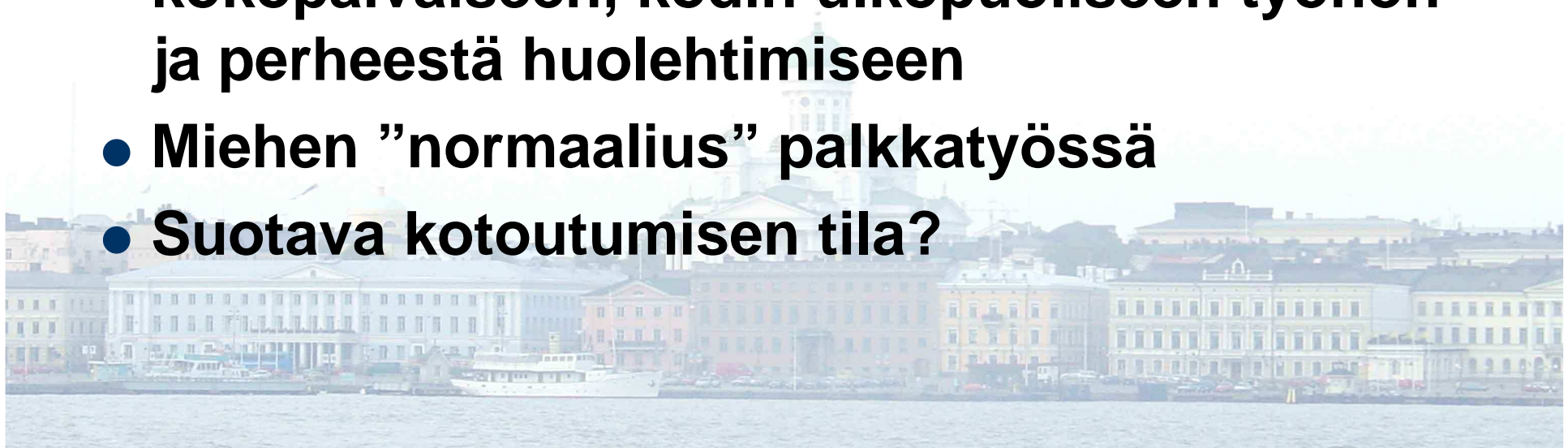
- Maahanmuuttajien työmarkkina-aseman muotoutumista muovaavat vastaanottavan yhteiskunnan rakenteet
- Työmarkkinat eivät ole vain "sokeaa" markkinalogiikkaa, vaan pelikenttä, jossa toimijoita arvotetaan kulttuurisesti
- Ts. eri maahanmuuttajaryhmien työmarkkina-asema muotoutuu niissä rajoissa, joita suomalaisen yhteiskunnan rakenteet tuottavat

Suomalaiset työmarkkinat

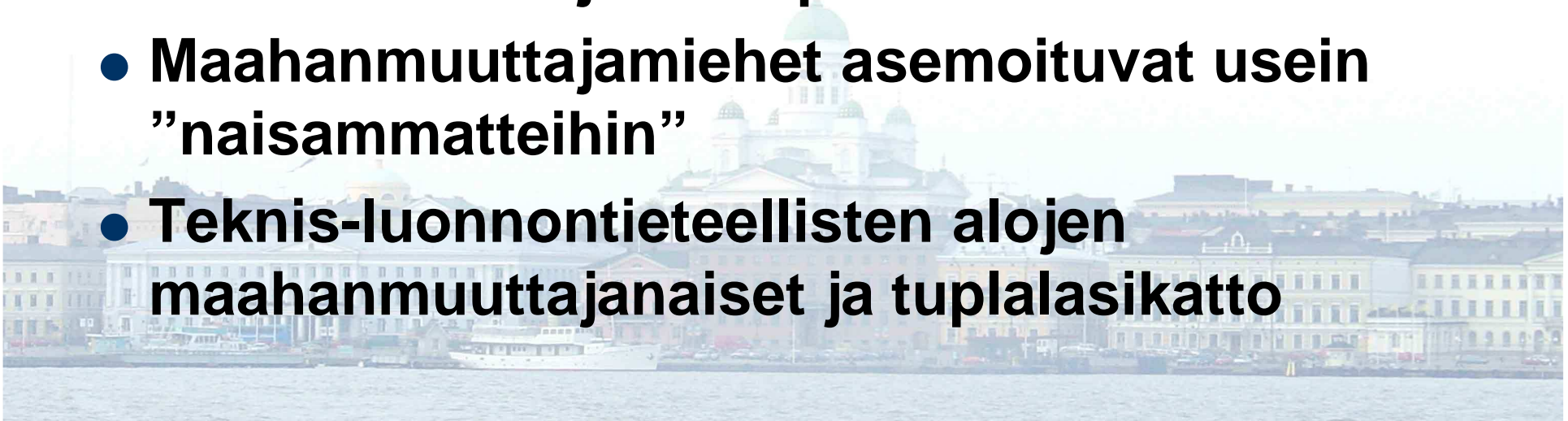
- **(Palkka)työkeskeisyys yksilön arvon mittarina**
- **Miesten ja naisten työmarkkinaosuus yhtä korkea**
- **Naisen ”normaalius” perustuu kokopäiväiseen, kodin ulkopuoliseen työhön ja perheestä huolehtimiseen**
- **Miehen ”normaalius” palkkatyössä**
- **Suotava kotoutumisen tila?**

Työmarkkinajärjestys on osa suomalaista kulttuuria arvoineen ja normeineen

- **Ammattien hierarkia**
- **Joillekin aloille polku aukeaa asemasta riippuen helpommin kuin toisille**
- **Miesten ja naisten ammatit**
- **Maahanmuuttajille ”sopivat” ammatit**
- **Maahanmuuttajamiehet asemoituvat usein ”naisammattaihin”**
- **Teknis-luonnontieteellisten alojen maahanmuuttajanaiset ja tuplalasikatto**

Globaalit työmarkkinat

- **Globaalitalouden ehdoon toimivat työmarkkinasaarekkeet lisääntyvät**
- **Eri ammattialat jakaantuneet sen mukaan, tarvitaanko lokaaleja vai globaaleja taitoja**
- **Osaaminen on rajat ylittävillä työmarkkinoilla standardoitua**
- **Jakaa työvoimaa luokkiin**
- **Miehen paikka?**

